

PENCKÓFER JÁNOS

Fényfolyam

(Folytatás)

Kezdődhet a vér- és léleklobbanás

1

Ilyen lett, akárhogy volt is: ilyenné, igenis széppé lett az est, s az éjszaka egy része, és – ahogyan mondani szokás – ez egybehangzó vélemények szerint állapítatott meg, ugyanis a futurások szemében, Szerintünk minden sejtelmességével, tragédiájával együtt tényleg szép lett ez az este. Mindent-mindent összevetve, leginkább az élet s halál összeérő tapasztalatait kerülgetve, majd az egész Hosszú szerdai napunkat mindezekkel összesűrítve mutatkozott sokuk előtt a szép, Ez a mi szépre formálódott esténk, mondván, hogy az olyan lett, Akár a fájdalom és ujjongás egymásba érő körforgása: egyszer lenn, egyszer fenn, egyszer fekete és aztán fehér, egyszer születés, másszor meg – Mit tegyünk?! – halál, Mert minden véget ér, és minden elkezdődik minden egyes pillanatunkban ezen a Földön – ahogyan azt Takáts-Kis foglalta össze. Vagy inkább Olyan megfoghatatlan volt ez a szép – folytatta Szedlákovics – Mint az angyaliság illanó természete: Mint például a Híradó végén A mosolygásba fordult előrejelzés értelme, igen, Például a nyolc óra körüli felvillantott báj az elköszönésben, mely lezárta ugyan A megjósolt jövőt, de lezárásában már fel is készített és meg is nyitott valami egyebet, újat, annak ellentétét is, amit Az imént megjövendölt, miközben kevéske – Tán egy leheletnyi, amit Tunyogi azt mondta – démoniség is végigsuhant, osont a fotelok között, a tévé mögött, át az egész a szobán, ahol ez a Szép estét, További szép estét kívánok mindnyájuknak, ahol ez a jókívánság Szívesen látott barát lett, Örültünk neki, hisz úgy éreztük, Ránk férne valami ilyesféle, volt már elég viszontagság, borzalom meg minden. Tunyogi Albert szerint Ez természetes volt, hisz amit Stecz Juliék, Korposék, a Bronzsei Gyöngyiék, amit a Lahotáiék, Kézdiék és Halmosiék, Teszlecskóék, Bekecsék és Szanyiék érezték, azt ők Gyönyörűen feloldották abban a beszédfolyamban, abban a bizonyos szünni nem akaró emlékezésben, mely Mindannyiunk szerint legalább száznolcvan percig tartott, vagyis az emlékezés-beszéd a Zoltánt széppé, szerethetővé, sajnálhatóvá tette –: Zoltán élővé lett újra. Az pedig, hogy Mi is ott voltunk, hogy minden vendégváró családban most magyarországi turisták figyelték, Kiféle, miféle egy ember volt a Kristofóri Zoltán, ez igenis természetes módon nem a siránkozás, sajnálkozás, fájdalomkifejezés felé terelt el Valamennyiünket, hanem sokkal inkább őket is, A vendéglátóinkat is a titkok feszegetéséhez vezette, ami hát, ugye, mindig örömmel jár, széppé teszi ezeket a perceket. No, éppen

ezért mondja Tunyogi, hogy amikor a szerelem dolgairól beszél az ember, hát az olyan, mint a zene: minden nyelven ugyanazt jelenti, minden nyelven érthető, és amikor a szerelemről szól az ember, akkor az sehogya sem küszöböli ki az élet komolyabb és tragikusabb dolgait, hisz van-e – kérdezi –, hát létezik-e komolyabb és tragikusabb dolog annál, ami szerelem, miközben persze ezzel azt is kérdezi, hogy van-e annál varázslatosabb: sötétebb s fénylőbb: fénylőbb és sötétebb formája az emberi érzésnek, mint a szerelem. Szerinte: aligha. Őszerinte elég kimondani ezt a szót, és nyomban ott a titok, ott a születés és halál megfeythetlensége, a minden percben megszülető s elmúló csoda, hát őszerinte, mikor – Állítólag! – Tóth Béla az első szerelemcsütörtök eléjövétéhez hasonlította e Hosszú szerdánk számtalan kis apró jelét, hát ő nem mondja, hogy zseniális gondolata volt ez Tóthnak, de azt azért igenis, hogy mondja: érti, mi készítette őt megszólalásra, hogy már megint Valamilyen fura dolgokról beszéljen, tudniillik Baksa Elemér szerint, Mint aki megbolondult, Tényleg mindenféle Jelek játékaról kezdett hablatyolni Tóth, amikor Vendéglátónk: Kézdi Zsuzsa lassan befejezte mondandóját Kristofóriról. Baksa szerint Lehetetlen felidézni, miről beszélt, ámde Annyi bizonyos, hogy egyetérteni is lehetne vele, hisz Tényleg előkészített, Valami előkészített egy ilyen napot – amint mondta –, Mert az, ami így incselkedik öreggel, fiatallal, mint e mai nap, hát az bizony felér egy igazi tavaszi nappal, széjjel, napsütéssel, kedvvel, Amikor a lányok fogják magukat, és szét-, kibontott hajjal, rövid szoknyákban mennek, sétálnak, ringanak végig és át a zebrán, ugyanúgy a tilosban, mert tudják: az lesz a szabály, a törvény, amit ők akarnak, ez a kibontott haj s ez a ringó átsétálás jelzi: kezdődhet a vér- és léleklobbanás, az élet sava-borsa.

És hogy volt valami Itt a levegőben, volt valami ilyesféle dolog –: mások is állítják. Igen, Bújtogatta valami az embereket: tegyenek a vérük, kedvük lobbanásai szerint, hisz egyszer élnek, és hát ebben – Tunyogi szerint –, hát ebben látni kell az angyaliság és a démoni csáb mindenféle előrejelzéses titkainak dolgait. Na és a T. Varga Zsomborunk készítetését, állítólag szándékain kívüli mozgását, tettét, azt ő vajon mivel tudná megmagyarázni, ha egyszer valaki majd megkérdezi tőle: Na de miért tette, amit megtett, mivel tudná megmagyarázni, amit tapasztalt, azt a sűgást, vagy Minek is mondjam, hogy ne váljak nevetségessé Sokunk szemében. Példának okáért: hol helyezhető el vajon az az igazi élménye, Ami engem ott ért utol legelőször, amikor a messzelátót kellett beállítanom és ráirányítanom a Falukútjára. Avagy mit gondoljon arról az ennél is erősebben jelentkező készítetésről, amit vacsorája közben, épp a jóízű falatozása közben érzett, mikor már a negyedik – Én meg szoktam számolni, hányat eszem –, mikor a negyedik töltöttkáposztáját fogyasztotta. Mi készítette, ugyan mi, ha nem e csütörtökhöz-készülődés – ahogy mondják: angyaliság, meg az ehhez kapcsolódó dolgok fondorlata: némi bújtatott démoniság –, na mi, ha nem ez kényszerítette őt arra, hogy azonnal felpattanjon –,

Pedig olyan éhes voltam, mint a farkas –, felpattanjon, mint akit megcsíptek, odamenjen Korpos Karolához, kit még ekkor nem kértek meg egyértelműen, hogy maradjon körükben, Itt, közöttünk, beszélgessenek, aki még ekkor tapintatosan hol megjelent az étkezők között, hol el-eltűnt a térelválasztó fal mögött; ugyan mi, ha nem e csütörtököt szövegető-tervezető összetettség kényszerítette őt, hogy egy kicsi segítséget kérjen Karolától, és miután megjegyezte Kovácslivi elérhetőségét, máris odaszóljon, megtelefonálja neki, hogy hát tudja-e, mi van a Futurával. Hogy hát tudja-e a Kovácslivi, mit látott ő az imént, hogy az a járgány milyen elhagyatottan áll ott, a Falukútján, szinte egész belsejét belátni, Messzelátónk révén – Azt mondják, ez mindenütt van – szinte minden zuga feltárulkozik, az egész csomagteret látni. De ha nem érdekli: nem érdekli, Akkor: bocsi. De annyit azért hozzátenne: valamennyi, de az összes apró, kicsi holmi, ami ott maradt, Amit mi magunk után otthagytunk a buszban, azok egytől-egyig szabadon hevernek, szabad préda mindegyik: a huzatban hol megdagadó, hol meg lelohadó, valami-be beakadt kis nájlonszatyorkától kezdve addig a gyűröttes rongydarabig – Úgy néz ki, valami farmerféle nadrág lehet –, minden-minden elérhető. Úgy áll ott a Futura, mintha csak errefelé, ezen a vidéken minden háznál legalább két-három ilyen járgány lenne: senkit nem érdekel, de még csak a Mikit se látni a környékén, valami ennél sokkal izgalmasabb esemény körül forog a Falukútja népe: Úgy látszik, valami nagyon komoly dolog történt, de csak ezt, ő csupán ennyit szeretett volna mondani, szép estét kívánva –: és ahogyan letette, ahogyan újra elindult az asztal felé, máris jött, már be is csapódott a hír, hogy Mi történt a Moszkvicsban, hogy mi lett A mi Kristofóri Zoltánunkkal.

Olyan kábulatba került Kovácslivi, mint amikor ott, a buszon hátrafordult s rámosolygott Ez a Varga nevű körszakállas, deresedő körszakállas negyven körüli, akinek szája, szeme, fogsora, mindene annyira, de annyira ismerős, rokonszenves, közeli volt, Hogy az szédület. Igen, A fickó ott, már ott is épp a lényegét ragadta meg – Egészen bekavart a Livi titkai és tervezetései közepébe, Most is hallom, amint egyenesen rákérdez a Miki és a Szabadi Zsuzsa között lezajlott aprócska kis mozzanatra, amit még a határ előtt, a leálló sávban kellett észrevennie, aki figyelte őket, igen, azt az utaslistát tartalmazó papírt célozta a megjegyzése-kérdése, na szóval: ott, a buszon is ehhez hasonló, ilyen szédület fogta el Líviát, mert ott is mindjárt meghallotta régi, kedves magyartanárának hangját –: hát igen, Hogy mikor mi mit vonz magához, ezt már valószínűleg a költészet titkai szerint kéne boncolgatni, magyarázni, és ezt kedves magyartanára szerinte boldogan megtenné, ha még megtehetné szegény – Isten nyugosztalja. Na de Ez a manusz nem az ő régi magyartanára, még akkor se említhető vele egy napon, ha ő is pont a veséjébe lát, ugyanis Ez a manusz mintha tisztában lenne a Livi hajlamaival, hogy azok mikor válnak törekvéssé, mintha – De hát ez így tisztá képtelenség, agyrém –, mintha épp

a szándékainak megszületésénél, azoknál a számára sem nyilvánvaló óhajtasoknál, a még csupáncsak sejlő elszánásoknál, ezeknél segédkezne, segédkezett volna most már kétszer is, tisztára olyan ez az érzés, Hogy a vesémbé lát –: mi a fene történik itt –: Mi a franc ez, és Dodi meg mit vigyorog olyan nagyon, nem hallotta még őt maga elé motyorekolgatni? Merthogy Kovácslivi Ekkor már nem is volt igazán magánál, ugyanakkor barátnőjét piszkálgatta, ki-kiszólt a motyogása alól, Engemet froclizott, froclizgatott, miközben meg persze csipkedték magukat – Livi elnézésezett, Dodi meg bocsizott –, míg ugyanakkor visszafogottat mutatva bár, de nem fért, Livi nem fért már a fenekén –: hát Tisztára, mint aki be van sózva, úgyhogy menni kellett. Skirecki Margit, a lánya is, de mind figyelték, észrevették ezt, ám őt nem tudta ez érdekelni, ő csak dűnnyögött, hogy senki ne akadályozza, ez a Manusz se álljon eléje, Dodi pedig ne akarjon hülyét csinálni belőle – Előbb a Mikivel, most meg a Varga Zsomborral? – na, ne csinálja, mert a hülyeség, az igazán ragadós, holnap már mindenki tudni véli majd, hogy hát A Kovács Líviánkat csak a férfiak érdeklik, s úgy gondolják: betegesen, merthogy azokban: a fiúkban is csupán egy a fontos neki: ami szembeötölő módon megkülönbözteti őket a lányoktól, ne tegyen úgy, hogy nem érti, Ez a fazon meglehet, hogy rámkattant, de nem úgy, ahogyan azt Dodi kivigyorogni szeretné, hanem másként: Ez az ürge azt figyel, mire figyel ő, és ezzel kapcsolatban most már másodjára szól – vagy beszól? – neki, mert ő ezt a telefont is ennek veszi, Dodi pedig hagyja abba ezt a bölcsnek álcázott, de Láthatóan hülye vigyorgását. Hogyha segíteni akar neki, akkor menjenek már –: Elnézést, igazán nagyon finom Ez a minden, ne is szedjék le az asztalt, mindjárt visszajönnék s akkor ők még folytatni szeretnék, annyira ízletes minden, különösképp Ez a felfújt – ugye ez a neve? – ez a felfújt mákos. Hát nehéz lesz, most is nagyon nehéz abbahagyni, annyi bizonyos – de most ők elsietnek, s ehhez elkapna, és el is kapott még Egyet az útra, gondolván, hogy könnyebb lesz a felfújt mákossal megtenni, amit meg kell tennie – és ahogy elindultak, máris megszólalt a telefon.

Most már ők is mentek a fejük után, ahogyan Szilviának is mennie kellett közvetlenül ez előtt, és Szerintünk a Sunyó, hát, igen: a Sunyó már lazázott –, őszrintük látszott rajta már a szalvia-szirommal való vacakoláskor is, milyen jó neki. Szinte biztos, hogy a kiszállás után gyűjtött rá Arra, s letűdözte párszor, aztán annyi – ám Ne higgye senki, hogy ők tudnak valamit, ők annyit mondanak, hogy ki-ki tette, amit tett, mindenki tette azt, ami a dolga, Mi is csak így voltunk szabályosak, mert hát amúgy semmi joguk, semmi közülük se lehetett volna elhatározni, hogy irány a Futura: Szaglásszunk benne egy kicsit körül, ha így van, ahogyan a Varga nevű mondja. Azt viszont talán már meg se kéne említeniük, hogy Félig-meddig Felültetés volt, csali a telefonos üzenet, merthogy a busz, az tényleg kivilágítva, az ajtajai kitérve, valóban ott állt a helyén, de az, hogy nájlonzacskó, nadrágszerű rongydarab, hát ebből semmi sem volt igaz, ugyanis a rakodótér Töküres volt, ott

egy felesleges gyufaszálat se lehetett látni, mikor belenéztek. Na de Kovácslivi nem is lenne Kovácslivi, hogyha bele nem lép, hogyha bele nem néz rendesen ebbe az óriási csomagtartóba, meg hogyha nem jutott volna eszébe az a különös kis Itt a zacskó, hol a zacskó játék, amelyet a Miki úgy mutatott be neki, hogy nem is tudott róla, amikor még ott, a határátkelői várakozásban pihent Az egész banda. Ámde eszébe jutott, és ott, a busz közepe táján, amint közelebből kezdte vizsgálgatni a mennyezetet, tényleg ott volt egy kis könnyen kinyitható, azaz elhúzható ajtó-szerűség, valami, amiről Gondoltam, ez vezet a mozikabinunkba, oda, ahol Miki eltűntette azt a szatyrot, ámde a végére járni, erre nem jutott ideje. Ugyanis már Rendesen reszkettem, nem is tudja, olyan izgalom fogta el, amikor a keze tényleg beleakadt egy Valami ruhaszerűségbe, amit azonnal kihúzott onnan, megszerezte, és már ott is volt, valóban ott volt a kezében Miki elázott farmernadrágja, és a farzsebében, bal hátsó zsebében Érezni lehetett: ott az összehajtogatott papírlap – Te jó ég –, Majdnem összeestem. Merthogy szólt a Dodi, éppen ekkor ütötte meg Dodi hangja: Közelednek, gyere már, az istenit, nyomás, de azt, hogy milyen úton-módon úszták meg a dolgot, miképpen kerültek oda, a Szórakoztatóközpont elé, a tömegbe, na hát ezt valóban nagyon nehéz felidézniük, mert hát az út, Az odavergődésünk nem maradt meg, csak a nyüzsgő, szörnyülködő beszélgetések, hogy Szívroham, Hát borzalom, Ó, Istenem, ó, negyvenhat évesen, Állítólag Berta mama látott valamiféle idegen férfiakat, Könnyen meglehet, hogy gyilkosság volt, Hát ez téboly, Még hogy megmérgezték volna, De hát miért fojtották volna meg ezt a szerencsétlent, Azt mondják, a fiát és a feleségét, azt az áldott jó Robertát nem tudják elérni, meg hogy Jaj, Istenem, mi van itt, Ó, jaj, Istenem, mi ez az egész – és azt pedig, hogy miként, hogyan tudtak mindebből ők kikeveredni, hogy miként jutottak haza, a terített asztalukhoz, a felfújtt mákos süteményhez, valamint az éppen megindult emlékezéshez: Zoltán gyerekkori dolgai közé, no, hát azt tényleg ne kérdezze senki.

2

Jöttek, jöttek, jöttek a szavak, ó, dehogyan szabott irányt nekik: Nekünk bármiféle direkt kérdés, minden úgy alakult: magától, Amint az meg van írva. És ha kezdetben még egyikük-másikuk meg is torpant egy-egy erősebbnek tetsző kifejezésnél, hogy Nem, ez félreérthető lesz, Nem, ezt azért mégse, hogyha kezdetben még Megrostálódta is szavaink, addig egy jó félóra kortyolgatás borból, sörből, töményekből, és az öblögetett torkok egyre szélesebbre nyíltak, aztán teljesen kitérta magát a beszéd. Bármennyire furcsa is, és bármennyire szégyellnivaló is, érthetetlen, de hát Nem alakult ki a gyászhangulat, Hiába volt az a száznyolcvan perc, Melybe csaknem belefért egy ember – Zoltán – negyvenhat esztendeje, meg minden, nem és Nem lettünk visszafogottak. Olyan természetes volt a szófelszabadító torok-

öblögetés, Mintha egymás cinkosai lettünk volna: mintha ők, a harminchatok, mintha ők, a kilenc, tíz felé szakított harminchatok azt mutatták volna: Jól van, Nem ártjuk bele magunkat semmibe, ők nem kavarni, Bekavarni jöttek ide, hanem kirándulni, amúgy meg hát Semmi baj, ó, nincs itt Gond egy szál se, az csak egy kis múltó félreértés volt, ők nem ültek fel semmiféle tápos-hülyeségnek, Boldogok vagyunk, hogy itt vagyunk, majd azzal fogják tölteni az idejüket, hogy a sebeiket nyalogatják, Nem ezért jöttünk ide. És ők pedig, a vendéglátók pedig felszabadítva magukat gyász és minden egyéb kötelezettség alól, azért tehetek mindent úgy, ahogyan tettek, merthogy nekik kötelességük, Ha tetszik: munkaköri feladatuk az efféle jókedély és felszabadultság biztosítása – Pekárccsik Erika szavaival: Mi magunk is látványosság vagyunk: ez a falusi turizmus lényege, amit itt őbelőlük kérnek a vendégek, máris az övék, azt úgy kell biztosítaniuk számukra, Mintha az nem a mienk lenne, mi magunk se lehetünk a magunkéi, amint kérdezgetni kezdenek a kedves vendégeink, hanem közös, hiszen előre fizettek minden helyi jellegzetességért, élvezetért, látványosságért –, na, Jól is néznénk ki, hogyha az idelátogató Kedves vendégeinket azonnal Elkezdenénk a mi saját bajainkkal, problémáinkkal traktálni, amint Márja néni mondta, Tán még le is bontatná a vezetőség azokat az állami – Vagy mit tudom én, milyen! – segítséggel felépített házszárnyakat, szobákat, amelyek ezt a céget, ezt a Tsikeri és Társa céget és az itteni turizmus fellendítését kívánják elősegíteni. Szerinte Melindámat ki is rúgnák máris, akárcsak a többiek, akik ezzel a turizmus-micsodával tényleg megfoglák az Isten lábát – Pénz van ebben! –, de ő erről nem beszélt, ezt, Ugye, nem hallotta senki. Úgyhogy vendégeknek s Vendéglátóinknak komoly indoka volt, hogy a beszéd – Pflumm és Kozma szerint – Önmagáért való léte ne sérüljön, és hogy könnyedén találjon utat – Jó okunk volt, hogy a történeteket ne úgy vegyük, amint illett volna –, hogy a beszéd meglelje a saját medrét, s csörgedezzen, folydogáljon, hogyha szükséges, hát megáradjon, később – Hogyha úgy adódik – kilépjen medréből –, volt már példa erre szintén, nem is egyszer, nem is kétszer Láttunk már ilyet –, ami egy ilyen sajtóságos külföldi kirándulásnál, sajtóságos út során tán több is, mint természetes. Ó, dehogysis találna ebben kivetnivalót bárki. Egy felüldítő beszédlubickolás lett tehát az este, amint Csernyáki mondta, ó, dehogy volt itt kérdés-felelet, valamiféle feszengés vagy kényszer, dehogy szabott irányt ennek az ő huszonkilencedikei, szerda esti, éjszakába nyúló beszélgetésüknek, dehogy szabott irányt bármiféle kérdés, faggatózás –: különösen, hogy egészen észrevétlen módon túl lettünk a Kristofóri Zoltán s Pekárccsik Erika gyerekkori érdekességein, mikor túl voltak már azon a bizonyos száznolcvanra becsült percen, Perceinken.

Magától alakult minden, például a Szanyiéknál és a Bekescsénél olyan volt az asztalbeszéd és receptmegbeszélés, mintha régi szomszédok vagy ismerősök lettek volna, hogy Csak ecetes-cukros öntettel, na, ezt nem gondolta volna, őszintén

Volt még abban egyéb is, valami más is, mondja már, na, mért titkolná, meg hogy Nálunk ehhez tejfölt sose, de hát ez így annyira finom, majd otthon kipróbálja, és hogy Holnap tényleg káposztáspaszuly lesz, erről, na erről már másoktól is hallott, meg ilyesmi. Aztán Itt is, másutt is a zuhanyozás, testkéneztetés, ilyen és olyan krémek, kencék illataival a felfrissült, de vissza is fogott kacaj ahogyan felszállt –: Hmm! Magától jött a szó, hogy akkor Léci azt a hajszárítót, amint megbeszélték, és magától jött a mozdulat, amint a lengébb ruha szárnyán egy picikét alakított az az öntudatlan kéz – merthogy egy leheletnyit mindig módosít a takaráson –, hogy a felfrissülten kínálkozó meztelen kivillanás, a sima comb, no és a kiszabadított gömbölyödő mellek pihegése-páhogása tegye csak a dolgát, de ha mégse Azért volna most a test, ha mégse Azért lenne így kibontva minden, hát akkor itt ne gondoljon senki semmi mást a kényelemszeretetnél, vagy ki tudja, hogy miért volt az a bizonyos ruhaszárny-igazgatás, egyéb helyekre történt kézrátét és takarás, ki tudja, mi miért történt meg, avagy nem történt meg. Mindenesetre a benei bor, na, az Itatja magát, de az az orosz, vagy milyen, az örmény konyak, és azok az újfajta ukrán tömények, sörök szintúgy jócskán beleszóltak a beszélgetésbe –: Egyikünknek sem lehet ezekért szégyellnivalója!

Szó mint száz – így mondogatta egymásnak Kiss és Koleszár –, hát akkor legyen: Szó mint száz: a Szugoly-lakók s nem-Szugoly-lakók, azaz a dombiak és útmentiek – mert a Szugoly, hát Az mégse hegy, ezt ők, a teszédiek s vándiak se állítják így nekik, Persze egész más kérdés, hogy ők, az óslakosok mit gondolnak erről – na szóval: a dombiak és útmentiek jól bevették magukat a szálláshelyeikre. Ahogyan Erika mondta: Becuccoltunk a meleg helyekre, befészkeltek magukat, és nem gondolták: ahány ház, annyi szokás: ahány hely, annyiféle különbözőség, nem, ők valamiért ekkor nem tudták hinni a különbözőséget. Nem hitték ezt, merthogy Mintha nem is kilencfelé – tíz házba – Pakoltak volna széjjel minket, hanem egyetlen hodályban Lettünk volna valamennyien – Ha valaki jobban érti: futurában, egy hatalmas terményraktárban, esetleg pajtában, egy hangárban, de olyan terményraktárban, pajtában, hangárban, ahol kiváló kényelemben tesz-vesz harminchat turistaúton lévő ember – Tényleg mintha csak egy hodályban, Mintha mi abban rendezkedtünk volna egész este: Szedlákovicsek leginkább A hatokat látták, rájuk gondoltak, ezek egyszerre Tóthékra is meg a Lengyel és a Somogyi házaspárra, méghozzá unokástól, Icuára is, de már A három lányokat, azokat, Őket valamennyien nehezen tudtuk nélkülözni – súgta meg Tunyogi Takáts-Kisnek –, Nagyon hiányoztak, Úgyhogy Teszlecskóéknál kezdtünk el gyülekezni. Ide jöttek át, ahová A mi két Skireckink és A három lányok befészkeltek magukat, ide – valami hirtelen ötlettel – átjöttek a szomszédból a testvérek: Sunyó és Ákos, de hát jött a Brondzei Gyöngyi is – Akkor már én is mentem, Irénnel mi igen jó szomszédi-barátnői viszonyban vagyunk –, úgyhogy a Futura után most ez a hely

kívánt ahhoz hasonlatossá lenni, és ha valahol, hát akkor itt lett ám igazi értelme a szabad öltözéknek. Dodi s Ivett csak amolyan mini slafrok-félét: rövid pongyolát vettek fel, Kovácslivi egy kis laza topban, pólóban, na, de a hasa és a köldöke, az szabad maradt, meg – ahogyan mondta –: Házi mini bőszoknyában: Olyan meleg volt, mint amilyenhez otthon is csak ritkán jutunk hozzá, és mi itthon voltunk, márminthogy a szémszédokhoz képest. S ezekben a ruhákban maradtak azok után is, amint a többiek átjöttek. Itt volt ám igazi, valóságos tétje, lemérhető ereje a ruhák huzigálásának, igazgatásainak, a kézrátétes takarásnak, ennek az ügyes kis vágy- és figyelemfelkeltő, ugyanakkor öntudatlan módszerkének, hisz Egy órácskára – melyből aztán kettő lett –, a másik szomszédból is átjött Stecz Juli, és hozta Szedlákovicsekát, ámde arra senki sem tudja a választ, miért épp a Skireckiek és A három lányok helyét tekintették Valamilyen átmeneti központunknak. Talán épp A három lányok miatt. Hát pedig ők félrevonultak, és minthogyha száz éve nem látták volna egymást, úgy kezdett el folyni, ömleni, és aztán pattogni köröttük s belőlük a szó, de hogy az ajtajukat nem zárták be, így csak félig-meddig váltak külön, inkább Együtt voltunk, mert a látvány – melyre később Teszlecskó Irén férjeura is tett valami megjegyzést –, a látvány, melyből bárki részesülhetett, aki csak elhaladt, mondjuk a mosdóba, a látvány miatt Úgy maradt meg mindnyájunkban, mintha végig együtt lettünk, együtt lettek voltak, mintha egyetlenegy percre sem bontották volna meg a társaságot.

Itt, na itt akadt volna csak el a fiú- és a férfi-lélegzete annak, aki bolondja tud lenni kivillanó meztelenségnek, a térdek és az Egymáson csúszkáló combok, puha mellek, nyakak látványának, ennek az egészen Felkavaró-felpárálló gyönyörűségnek, ami Tunyogi Albert szerint Minden-minden: élet, halál, étel, ital, hús és gyümölcs, kijózanító részegség s megrészegítő józanság, édes lé és forró forrás, mert A férfiember hogyha életében legalább egyetlenegyszer igazából megmártózott már az odaadó női szeméremben, annak kiáradó nedveiben, Ó, a női selyemnedvek, no, hát az szerinte haláláig ott szuszog a női ajkak közelében, lányfenekek, És bocsánat: érett asszonyseggek, selyemszörök benedvesedéseinél, ott, a női nyelvek, ajkak mellett lélegezni, Ó, az édes melegnyállal s lehellellettel bolondító nyögdcélsélek – de hogyha ebbe, ő ha ebbe istenigazából belekezdene, hát nem is tudja, mikor s hogy lehetne annak véget vetni, amúgy meg, csak ha borozgat, Hogyha iszogatok, akkor beszélék ezekről, most is csak a vendéglátó Halmosi Annácska második férje, s az Anna nős fia egymás közötti, hármójuk közötti későesti iddogáláskor engedett meg magának valami hasonlót, de hogyha ezt a dolgot arra a helyzetre értené valaki, hogyha bárki A mi három lányunk, Szilvi, Livi meg a Dodi félrevonulása utáni túlfűtött – Egyébként a szobáink valóban kissé túlfűtöttek voltak –, hogyha erre, a lányok nőisége közt is buján hancúrozó hangulathoz illesztené valaki az ő – kimondja, nem szégyelli: rajongását a női, a tiszta női nedvek, illatok és leheletek iránt –, hát akkor ő azért annyit mégis hozzátenne: Óvatosan, óvatosan, könnyű megfedkezni a legesleg-

fontosabbról: az átlényegülésről. Egyáltalán nem mindegy, hogy amikor A három lányok magukra maradtak, és a kissé túlfűtött szobában nem törődtek öltözéssel, szóval: lett ott minden, ami férfiszemnek, szájnak, meg hát ugye minden más egyének is igazi kánaánja, no, az egyáltalán nem mindegy, hogy hát A három lányok nőbarlangja amit felpárologatott, hogy azt ki és minek érezte, a látványt pedig ki és minek látta s látja most is, hogy azt mire magyarázza, érti. Ugyanis szerinte – Na én erre mérget vennék! – ekkor egyáltalán Nem olyan volt ez a három, Tényleg nyalnia-falnia nő, hát nem olyanok voltak, mint akik csak Arra vágyakoznak, amit ez a meztelenség, kivillanás, kibuggyanás általában kifejez, amit a combösszeszorítás és aztán a hirtelen nyitás, amit e mozdulatsor megfogalmaz, mert ezekben hiába hogy tisztán megmutatkozhatott a domb és felvillanva már-már az az édes ajkajajlat is, meg mögötte – Hisz tudjuk! – ott sejlett a gyűló selymedv balzsama, s egyben a felüdítő, aztán elemésztő parazsa, meg minden más is, ami szemnek-szájnak, és az összes férfitörökének ingere, na szóval: szerinte hiába mutatkozott és tárulkozott fel itt annyi gyönyörűség, mindez legföljebb a kukkolók számára nyújthatott igazi élvezetet. Igenis a kissé beteges – De vajon miért beteges? A távolságtartóan élvehajászó mindjárt beteges is? – na, ezeknek a fiúknak-férfiaknak a lányokhoz-nőkhöz – Nem a férfiakhoz, hanem a lányokhoz-nőkhöz – vonzódo Kis batoratlanoknak, legyen: kukkolóknak, hát ezeknek lehetett csak igazibbnál is igazibb élmény ez, merthogy a vonaglás, s az ilyen-olyan testhelyzetek meztelenséggel kavaró szédületes bősége, de még a selymedvek ott-sejtése-megérzése hiába hogy nem Arról szólt, itt most egyáltalán semmi sem Arról beszélt, mit annyira, de annyira imád A magamfajta, hanem valami egyébről –: mégis tökéletes lett ezektől szédület is, bizsergés is, minden. Nőbarlangnak nőbarlang volt ez a szoba, kétségkívül, s minden lélegzetelállítóan, megremegtetően vágykeltő volt – Mondhatná akárki: Na még szép: ha egyszer három ilyen nő forog és meztelenkedik, és így rakják egymáshoz combjaikat, úgy domborítanak-emelik meg feneküket, homorítanak, aztán meg teljesen, csak fogják s teljes mindenükkel beleülnek, bele a fehérbe, rá a frissen vasalt ágybelire – na de itt most hogyha bárki, itt ha bárki érintéssel, Olyan érintéssel kezdte volna meg-simogatni mondjuk a Szilvia – ezt könnyű elképzelnie a férfiszemnek! – fekvéstől egészen feldomborodó csípőjét, és ha így, ezzel a vággyal teli érintéssel-simogatással kezd el haladni előbb fölfelé az utánozhatatlan hajlaton, aztán meg egyértelműen oda, a hatalmas, a domborodástól hatalmas nagyra nőtt tompora, feneké – Minek is mondjam, inkább súgom: gyümölcssege: körtesége – felé, s annak belsőbb vidékei felé veszi az irányt, no akkor azt a bizonyos kezét ez a nő le tudta volna talán harapni, azt a kezét Szilvia tán le is tudta volna csapni, mert A testem, apikám, az nem mindig Arra való: aki az önfeledtséget és felszabadultságot – Pflumm szavával: Ezt a lelki-szellemi gyökerű gyönyörézetet –, aki ezt összekeveri a testi vágykielégítésre várakozással, hát szerinte az csak Valami kis perverz faszika lehet – bocsánat –,

vagy valami Nagyon süket ürge, aki nem is mondható igazán férfinak, mert nem érzi, szerinte éppen azt nem érzi, amitől kinyílik, kitarulkozik, amitől teljes ájulásig adhatja oda magát neki a nő.

Itt most tényleg más erő és szenvedély mozgatta ezeket A lédús, érett lányokat, ezeket a nőket, testüket, melyekről úgy, egyébként, Tóth Béla meg mások szerint is csak hadd jusson eszébe minden egészséges férfinak, ami eszébe kell hogy jusson. Nem szükséges annyira A széjjelválogatásra, az elkülönítésre hajtani, még akkor se, ha itt most tényleg más erő és szenvedély kerítette be A három lányokat – hogy ő is így fejezze ki magát. Mert miért fájna bárkinek az, hogyha ebből az ő szenvedélytől fűtött hármasukból valakit – Például Teszlecskó Irénnek azt a kuka, ámde annál vizslább férjeurát – nem a lányok beszélgetése vonzotta volna, hogyha egyáltalán nem a beszéd kihallgatható részei készítették a ház urát erre a sűrűbb jövés-menésre a lányok nyitva hagyott ajtaja előtt, ha egyáltalán nem ez vonzotta oda, ha ezt a kuka embert nem a szavak jelentése izgatta, hanem valami más, amit a férfiember oda be- belesvén megláthatott, kiléphetett, s arról neki semmiféle egyéb dolog nem jutott eszébe, semmiféle lélekeredetű, szellemeredetű élvezkedés, vagy mi a csuda, hanem, amit Az Irénemmel fogok csinálni, ha eljön az idő –: Ne már, hogy itt, akárhol tilos avagy szégyellnivaló legyen az ilyen vágy- és gyönyörkeltő helyzet élvezete – tódították egymást később is a férfiak. Mert miért lenne szégyellnivaló az, ami megszedít és fel is bizsergetti a szunnyadást! Hisz ők maguk is pont a szédületnek és a bizsergésnek hódoltak. A három lányok ekkor mind a szédület és gyönyör vidékeit cserkésztek be. Ők ugyanúgy élvezkedtek, csak most kicsit másként, most ők nem a test közvetlen – hogy is mondta Tóth Béla – A test közvetlen felhasználásával érték el az élvezetüket – Hát istenem, mindenki másképpen csinálja! –, most ők Nem a nemiségük útján kapaszkodtak egyre feljebb, most ők nem az érzékek éhségét fokozva, fokozva-csillapítva pihegtették magukat, hanem mondhatni: tisztán csak a szavaikkal, szavakkal, igen, a beszéd által okoztak egymásnak igazi örömet, egész pontosan: a szétdarabolt történések összeilleszthetősége révén. Merthogy most már Szilvián is kéjes öröm futott végig, pihegett is, orrcimpája is kitágult, nem úgy, mint a buszban, mikor Lívia szavát nem tudta megérteni – Valamiért nem és nem ment a fejembe, amit a barátnőm mondani akart avval a szörszálhasogató piszlicsárézkodásával, az járt a fejemben, Mennyire bejött neki ez a mi buszvezetőnk avval a szemébe hulló hajtincseivel –, de most már szinte kezdeményezője volt, majd hogynem irányítója az összevetéseknek, összeillesztések menetének, annak, amire Kovácslivi már a buszban, már az almáskert után azonnal felfigyelt. Hogy akkor nézzék csak meg újra azt a listát – Livi, te, hát ez a papír, ez a lista még a határ kátyúinak pocsolóvizétől lehet ilyen nyirkos, hiába nem érte Miksi farzsebét a felcsapás: a buszvezetőnk jól összegyűrhette, összecsomagolta a nadrágját –, nézzék csak, hisz ez a névsor, Ez a mi névsorunk, és Tényleg itt van két idegen, mit idegen, most már ismerősen csengő név, igen, csak

tessék, nézzék, itt a Boross Nándor és a Gál Attila név – na, hát ez hajmeresztő. Ám az ő felfedezése, na, ha ettől nem dobják el magukat, hát akkor semmitől, merthogy amire ez a véletlen őt rávezette: Nem semmi! Szerinte Ez a mai, na ez tényleg egy igazi húzós napként marad meg az emlékezetükben. Mert hát mit szólnak a kedves barátnői, hogy az ő bizonyos gyors elszáradása, hogy az egyáltalán nem a Sunyó miatt volt – Én láttam rajtatok, hogy sejtitek ezt, sőt, szerinte barátnői azt is látták, hogy a Sunyó egy kis lazázással ünnepelte meg a megérkezését –, mit szólnak, az ő felfedezése mennyit ér! – Ügyelj, Dodi, hogy hová dobod el magad! – na, mit szólnak, hogy mindjárt ráérezett arra az elszáradó pófára, aki ott, hátul próbált észrevétlenül maradni, beosonni a nyárikonyhába, arról, igen, arról a bizonyos tagról beszél, aki ott, a Miki szalviaszirommal való Jelenetése mögött húzott el az udvar bevilágítatlan része felé. Azt kérdezi: barátnői sejtik-e, hogy ki volt az az ürge, barátnői tudják-e, hogy kit talált meg Szilvia azonnal –: hát az almáskert melletti karambol nézői közül azt a fazont, igen, azt találta meg, akit a Szegény Szahajdákunk szúrt ki, mikor még az eget, mikor ott, az égen azt a megfoghatatlan valamit, azt a Kupolajáró Madarat, azt bámulta az a szerencsétlen, és aztán csak fogta magát, összeesett, vitte is a rohamkocsi –: Tessék, erre varrjál gombot!

3

Két világ élt együtt, azaz: egymás mellett ezen a hosszúra nyúlott estén, éjszakán, hajnalon, igen, két különböző világban más-más fontosságú dolgok formáltak a szerelemcsütörtök felismerhetőségét, de hát Mi abból, a helyiből, abból a másik világból, szinte semmit sem észleltünk. Ők, a kilenc-, azaz tízfelé szakadtak, Szugoly-lakók s útmentiek, ők, akik a szétdaraboltságuk ellenére ekkor is és így is együtt érezték magukat, ők csupán a sajátjukról tudtak, ezzel a magánvilággal voltak elfoglalva: Nem és nem jött álom a szemünkre, pedig úgy szerettek volna már aludni, elaludni, nem és nem tudtak pihenni, kikapcsolódni mindabból, ami most már – úgy látszott – az egész éjszakájukat is elveheti tőlük. Különös volt a hatalmas csend, egészen Idegbántó volt és szédítő, szerinte: Pihor szerint Őrjítően észbontó – és úgy adta ehhez a piros arcát, mintha valami költőit: fokozhatatlant sikerült volna kimondania –, igenis Olyan elviselhetetlen volt a zajnélküliség, még ölni is lehetett volna vele, megölni azokat, akik hosszú évtizedeket töltöttek Normális világban, ahol mindig van, mert lennie kell egy kis háttérzajnak, hiszen elképzelhetetlen, hogy a huszonegyedik században van egy olyan éjszaka, egy olyan hely Itt, körülöttünk, ahol minden kikapcsol, az égvilágon minden gép, motor meg hajtómű, ilyesmi, Mit tudom én, minden elcsendesedik, a Molnár Márk szerint is Max' a fel-feléledő szelét észlelheted, apám, hát elképesztő, tényleg. Sose hitték volna, hogy ilyesmi lehetséges. Ha ők ebbe nem kerülnek bele, akkor el nem hiszik, hogy ilyesmi létezik, de úgy sem, ha fehéren fekete: mondjuk egy szakikkben, egy tudományos folyóiratban olvasnak erről, arról, milyen kínzó

tud ez lenni, nem, ők akkor se hiszik el. Azt meg még tán ki is kacagtuk volna, Ha azzal áll elének valaki, hogy hát van még Ennél is kínzóbb Istencsapása, hogy igenis van, ami még ezt is meg tudja haladni, s Úgy hívják: a szavak kavargása. Merthogy az az összevissza hánytorogtatás, amit Ezek műveltek velünk ekkor – Tényleg őrijítő volt. Hát, hogy mit meg nem tett ez a két dolog ezen az éjszakán! Az érzékenyebbek és idősebbek közül mindenki, még Somogyi úr, Lengyel úr is teljesen kibillent nyugalmából, ők még másnap, harmadnap, még későbbben is ingerülten utasították el, ha valaki szóba hozta, mondván, hogy hát nincs értelme az egésznek, nincs értelme boncolgatni, Hogy most akkor ki mit érzett, ki mit gondolt, ki hogyan kínlódott, nem, szerintük nem vezet ez sehová. Sőt, akkor se érdemes külön megfigyelni, Mi történik velünk, bennünk, akkor se, Mikor az Úristennek sem jön álom a szemünkre, mikor elkap egy ilyen kínzó éjszaka, azután pedig – másnap reggel, délben, este, később –, ekkor meg már felesleges, Egyenesen időpocsékolás, vagy ha nem ez, akkor Lufihámozás, Amint az unokáink, ahogy Feri s Krisztina is mondaná. Szerintük, őszerinte pusztá beszéd, süket duma – hagyjuk. Ámde Pflumm és Kozma nem így voltak, s nem így vannak sem a csenddel, sem a csendben kavargó aznapi szóadaggal, őket nagyon is foglalkoztatta ez is, az is, meg külön a kettő összefüggése, A két kis apró csoda kapcsolódása egymáshoz – Régről ismerős terep ez nekünk –, ők a két kicsike, ámde ugyanakkor mérhetetlenül nagyon nagy titkokba ágyazott bámulnivalóval kapcsolatban mindig épp az ilyen éjszakákig jutnak el, az ilyen éjek boncolgatásáig, és az ilyen éjeket megmagyarázni csak a csend és szó kapcsolatával lehetséges. Úgyhogy őszerintük erről nagyon is érdemes gondolkodni, arról, Ami ezt az egész első éjszakánkat elárasztotta, meghordta súlyos kételyekkel, teleszórtá könnyed sóhajokkal is, de bujább nyögdecseléseket ugyancsak juttatott mindenkinek bőven, aki nem zárkózott el a kísértéstől. Ők tehát itt elsősorban arról mondanának egy-két szót, amit Mi valamennyien éreztünk, arról a leírhatatlan állapotról, ami félálom és félébrenlét, csend és mégis hangos értelemkavargás-beszélgetés, amiközben persze egyetlenegy szónak sem kell elhangoznia, vagyis a hangulatról, Amely később meghozta nekünk, mi meghozta nekik a szerelemcsüörtök felismerhetőségét, s a megszokott, a régi távlatokat visszaállította, vissza, de már úgy, hogy érezzék, mennyire kellenek az újak.

Tudniillik ekkor, itt, ezen az első éjszakán, amikor győzni látszott már a nem szó szerint értett józan megfontolás, mikor Eszünkre hallgatva véget vetettünk, ki itt, ki ott, előbb-utóbb, de véget vetett mindenki a vég nélkülinek mutatózó beszédnek, beszélgetéseknek, iddogálásoknak, mikor álom s ébrenlét határán voltak, olyasféle helyzetbe jutottak, olyan Félállapotba kerültünk szinte valamennyien, ahol például Hosszúszerdánk baljós körülményeinek mélyebb megértése elérhető közelségbe került, sőt, már Nem is látszott szövevényesnek, ó, nem volt abban semmi félelmetes, Takáts-Kissel szólva: Hol az okok ismerete nélkül is rendszerbe szerveződtek

sejtelmeink, olyan Félállapotba kerültek, melyben, aki nem fél, aki vállalkozik, hát az igen-igen messze juthat. Tudniillik ekkor, itt, ezen az első éjszakán hiába lett már mindenütt sötét, hiába jártak Közülünk a legtöbben már ott, az éjszaka s a hajnal találkozásánál, hiába hogy lassan mindannyian magukra maradtak, egészen magukra maradtak az ágyaikban, magukra a fényvel és a sötétséggel. Meg hát, ugye, ezer apró élmény-felvillanással – ők nem és nem tudtak az álom túloldalára kerülni. Pedig azt gondolná, igenis az ember azt hinné, hogy ekkor Úgy zuhantunk bele az álomba, amint belezuhanunk a szerelembe: nem is tudjuk, de már benne vagyunk, Fejünk búbjáig állunk a káprázatban, hogy az álom úgy tűntette őket el, akár a fényt az éjszaka sötétje, hiszen Kimerültek, fáradtak és elhasználtak lettünk, kifacsartak voltak, aludniuk illett volna, Durmolnunk – és mégse. Nem és nem, és mégse, nem és nem tudtak alámerülni, legfeljebb egy icipicit el-elszenderedni, hogy aztán a szemük felpattanjon, belenézzen a sötétbe, és az elcsigázottságtól újra elnehezülve kezdje az egészet előlről – Na hát, hogy ilyenkor mennyire tud szenvedni az ember! Kikészül és bosszankodik, s mégis-mégis, minduntalan öröms pillanatok is látogatják, azon kapja magát, újra tágra nyílt szemekkel fekszik, s nézi, bámulja a semmit, rámosolyodik a semmire, és aztán amint újra összeszorítja a szempilláit –: kezdődik minden előlről – hát ez tényleg érthetetlen! Felfoghatatlan Ez a rend, egészen rejtély, miért Szenvendünk is tőle, s örülünk is neki, no, meg hát mi okból sejlík föl, hogy Ez az én igazi rendem, ez, mely így mutatja meg például Vápa kutya igyekvését, amint lohol Tiszavánd felé, hogy hódoljon a naplementének, vagy Így tárja elem az almáskert fölötti furcsa felhőképződményt, miközben pedig jól megkínozza az embert. Szedlákovics szerint sem lehet vitás, hogy Ez, a mesei, az álomi, a félálomi Rend lehet az igazi, a valóságos, s bizonyára azért, merthogy éppen ez ismerteti fel velük, kik is lehetnének, kik ők valójában, mielőtt még bármit mondanának, tennének az összes reggel, nappal, este visszafogottságában, mivelhogy ez a rend, a mesei, az álomi, a félálomi mutatja meg nekik, milyen mennyei, miféle pokoli világok kavarognak bennük s körülöttük haláli, és mégis-mégis beteljesüléssel-élvezettel hánytorgásban!

Örület és gyönyörület – ahogy Cseri mondta –, nem szabad róla beszélni –: érezni, csak lezsernyésen ráérezni – ennyi! Kovácslivinek meg sikerült, Nekem meg sikerült a lehetetlen: egyszerűen a százszor és ezerszer elmondott kis találós kérdés magától abbamaradt, nem, már nem mondogatta tovább, akár a tébolyult, hogy Tegyük úgy, mint tegnap este: a két szőröst tegyük össze, no, mi ez, hát akkor Tegyük úgy, mint tegnap este: a két szőröst tegyük össze, nem, már nem mondogatta tovább, s a választ se tette már hozzá: hát az alsó és a felső szempillánk. Ugyanis itt egy másik dolog jött elő, amivel nem a Teszlecskő Irén kukának mondott férje hozakodott elő, hanem Irén és a barátnője. Úgyhogy ekkor már Livi a sarkokat is megszámlolta, Amint Teszlecskő Irén és barátnője, ez a Juli ajánlotta mindnyájuknak, mondván, hogy ne higgyék, aki állítja: Ez csupán babona. Ők azt ajánlják, tegyenek

csak próbát, ki tudja, mikor lesz legközelebb alkalmuk az ilyesmire, ki tudja, hogy mikor alusznak majd legközelebb új helyen, ahol még eddig sosem jártak. Úgyhogy Kínomban már megszámoltam mind a sarkokat, már neveket kezdtem el rakosgatni, Livi neveket helyeztem el a szoba valamennyi létező sarkába, Raktam fel is, le is, hogy amikor megjön majd a reggel, hogy Amikor felébredek, és az ő legelső pillantása odavetül valamelyik, bármelyik sarokba, hát azonnal megtalálja azt a nevet, melyet odahelyezett, és ezzel együtt az is kiderüljön számára, hogy ki az, aki szívből szereti őt, hogy hát ki lesz az ő jövődöbelije, ahogyan azt Kézdi Zsuzsa magyarázta el a vendégeinek. De ennek ellenére nem és nem jött álom a szemére, sőt, tán éppen ettől lett ő még nyugtalanabb, hisz azon kapta magát, izgul, hogy ő kezdi cserélni, felcserélni, összekeverni ezeket. Nem tudta már hová, kit helyezett, kinek, hová tette a nevét, de úgy rátelepedett ez a gond, hogy Én még akkor is a sarkok, nevek között botorkáltam, ezekkel bajlódott, Mikor hirtelen felkeltem, odament az ablakukhoz, óvatosan, csendben széthúzta a nehéz-sárga – ő ennek nevezte – sötétítőfüggönyt, messzelátójukat odafordította, rá a Falukútjára, hogy lássa, megpillantsa, mi van, mi nincs, és ő bizony árnyak mozgására lett figyelmes. Leste hát egy kicsit, mint mozognak ott, a régi klub előtt, merthogy nagy élet, árnyélet folyt ott még mindig, Lássuk csak: a Miki és a Szabadi Zsuzsa, igen: a polgármester, Pekárcsik Erika, Berta mama, Ők mozogtak ott, vagy ilyesféle árnyak, hangtalanul, de a közelebbi fákön is mozogtak, s azokat is mozgatta valami –: Vajon melyik szél? Csak nem a reggeli, a délelőtti, A miénk, mely elszegődött melléjük, vagy ez egy másik, újabb lenne – Idevalósi? –, ki tudná mindezeket neki különválogatni? S ekkor, Itt már tudtam, Lívia valamit megsejtett A valóságosan létező véletlenségek felől, s a szükségszerű felejtés felől, hogy neki szükségszerűen egy jó részt ebből el kell felejtenie, azaz hogy mindent másként kell majd látnia, ha itt a csütörtök, a reggel, hogyha felébredvén szeme véletlenül odavetül, merthogy oda fog vetülni, Bepárosodott kis ablakunk fölé, a jobb felső sarokba, hol a függönytartó Kicsit csáléra áll – Vagy csak kilazult? –, ahová újra s újra besétál egy halványka, picike fény, de aztán máris menekül. És Kovácslivi tudta: az a be-besétáló fény-árnyék, az csak egy pici üzenete annak az alaknak, annak, aki beérvén Ide, a Falukútjára, megáll, az utazótáskáját maga mellé leereszti, felnéz a Szugolyra, aztán visszafordul, oda, ahol egy lezárt koporsót hoznak ki az emberek a klubból, s nézi, amint becsúsztatják, azaz: sietve betolják valami gyászkoszifélébe, majd az eget kémleli, s csak áll, csak áll, mert hagyja, hogy az árnyát mozgassa, csak hadd mozgassa, amerre szeretné az a sárga-barna-vörös lombú fa, a szakadozott, megtépázott koronája hadd vetüljön, ahová csak bevetülhet, mert ő megjött, végre megérkezett, most már ő is itt van, igen: Livi tudta, érezte, hogy az is célba ért, akit már majdnem elfeledtek, igen: kiegészült a csapat, Na, most már talán elaludhatunk, mert tényleg ott állt, Utánunk jött, fellelte őket – a szegény, Szegény Szahajdánkunk.